

Złota Hramota - Tekst polski (wersja B)

Powstawszy razem z Polską i Litwą przeciw moskiewskiemu panowaniu, aby zyskać wieczną swobodę i szczęśliwą dolę całej naszej Ojczyźnie, objawiamy przed Bogiem, całym światem i narodem, że dla drogiej naszej Ojczyzny nie żądamy innego szczęścia i nie szukamy go w niczym więcej, jak tylko w wolności, swobodzie, równości i szczęściu wszystkich ludzi, jakiej by wiary i stanu nie byli. A najwięcej żądając dla wiejskiego ludu szczęścia na wieczne czasy postanawiamy.

1. Lud wiejski po wsiach i futorach pańskich i rządowych, jednodworcy, czynszownicy i tak nazwani wolni ludzie od niniejszego dnia są rzeczywiście wolni, swobodni i równi co do praw reszcie obywateli Ojczyzny.
2. Mogą i mają prawo przechodzić według upodobania z miejsca na miejsce i nikt im w tym przeszkadzać nie będzie.
3. Mogą i mają prawo uczyć się we wszelkich szkołach i być w krajowej służbie na równi z innymi obywatelami Ojczyzny.
4. Wszelka posiadłość ziemska, jaką każdy gospodarz dotąd, czy to włościanin ze wsi pańskiej, czy rządowej, czy to jednodworzec, czy szlachcic czynszowy, posiadał, wraz z należnymi do niej ogrodami, zabudowaniami mieszkalnymi i gospodarskimi tudzież prawami i przywilejami do niej przywiązanymi od dziś dnia staje się wyłączną i dziedziczną dotychczasowego posiadacza własnością, bez żadnych jakichkolwiek bądź obowiązków, danin, pańszczyzny lub czynszu, z warunkiem jedynie opłacania przypadających z niej podatków i odbywania należnej służby krajowej. Dziedzice za swoje ziemie będą mieli zapłatę ze skarbu narodowego.

5. Wiejskim księżom prawosławnym naznaczy Rząd Narodowy do gruntów i funduszków erekcyjnych płacę pieniężną taką, aby nie potrzebowali datków i zapłat od ludu za duchowne posługi. 6. Budnicy, bobyle, chałupnicy, ludzie dworscy, dymisjonowani żołnierze i w ogóle wszyscy obywatele z zarobku jedynie utrzymanie mający, którzy z nami podnoszą oręż przeciw panowaniu moskiewskiemu i albo zdrowi z powstania wyjdą, albo rannymi zostaną, otrzymają z ziem koronnych dział gruntu najmniej morgów 3 przestrzeni zawierający.

7. Nadając ludowi wiejskiemu wskazane wyżej prawa wolności, obywatelskiej równości wszystkich wobec każdego i ziemskiej własności, zaręczamy i wiecznie obiecujemy swobodę praw, wiary, jakiej się kto trzyma, i używania swojej mowy w szkołach, sądach i innych ziemskich urzędach. Całe powyższe pismo ogłaszając wiejskiemu ludowi Podola, Wołynia i Ukrainy, zachowanie i obronę praw, w tej Hramocie podanych, zaprzysięgamy wobec Wszechmogącego Boga, całego świata i narodu. Oby było szczęście i mir nam i wszystkim naszym, od dzisiaj po wieki! Boskiej opiece polecając dolę narodu, oddajemy tę oto Hramotę do Wołosnej Uprawy na każdą włość.

Powstanie styczniowe. Materiały i dokumenty, t. 13: Dokumenty Komitetu Centralnego Narodowego i Rządu Narodowego 1862-1864, oprac. E. Halicz, S. Kieniewicz, I. Miller, Wrocław 1968, s. 96-98.